

Hydronefros/njurbäckendilatation

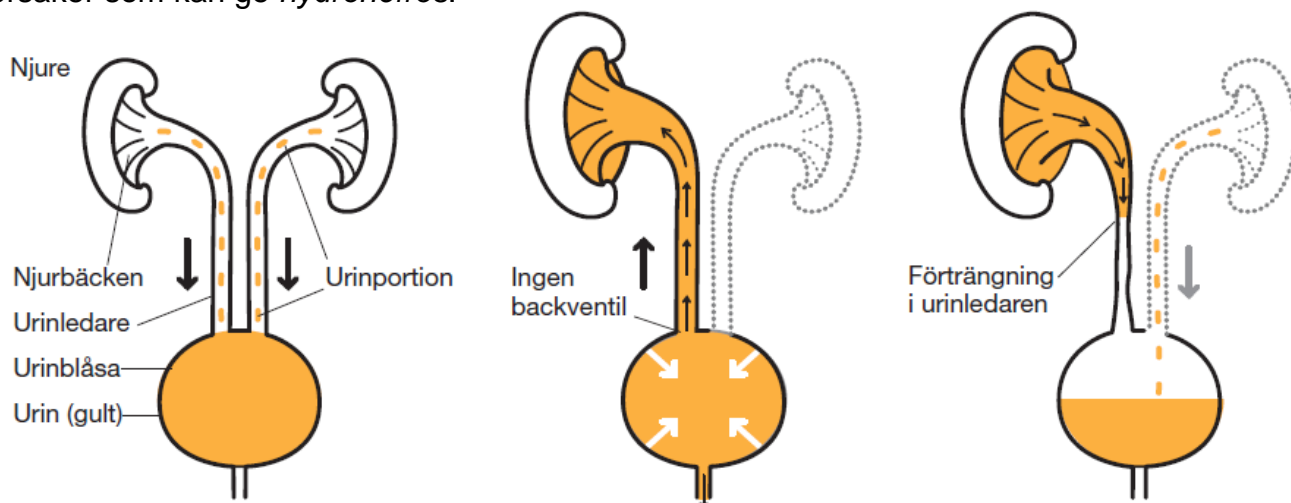
Föräldrainformation

Vad är hydronefros?

Hydronefros är en vidgning av njurbäckenet, som beskriver att det innehåller mera vätska (urin) än normalt. Hydronefros kan förekomma hos den ena eller båda njurar. Denna avvikelse hos barnet upptäcks ofta genom ultraljud som görs på modern under graviditeten.

Vad orsakas hydronefros av?

Hydronefros kan uppkomma när urinflödet är helt eller delvis blockerat, eller när urinen backar tillbaka till njurbäckenet efter att den kommit ner till urinblåsan. *Hydronefros* har flera olika bakomliggande orsaker. Nedan visas, schematiskt, ett par av de bakomliggande orsaker som kan ge *hydronefros*.

Bilden föreställer **normala urinvägar**, där den urin som bildas i **njurarna** samlas i **njurbäckenet** och direkt flyter ner genom **urinledarna** till **urinblåsan**. När urinblåsan är "lagom full" töms den via urinröret.

Bilden visar hur urinen backar från urinblåsan tillbaka upp mot njuren, när "backventilen" inte fungerar bra. Detta kallar **reflux**. Urinen ger ett visst tryck som gör att njurbäckenet fylls ut och ibland kan man då, med ultraljud, se det vi kallar *hydronefros*.

På denna bild ser man att urinen vill passera i rätt riktning men något försvårar passagen, vilket resulterar i att njurbäckenet inte töms normalt och spänns ut av urin. Detta orsakar *hydronefros*.

För att ta reda på vilken typ och grad av *hydronefros* barnet har, behöver man göra ytterligare ultraljudundersökningar och i vissa fall olika andra undersökningar för att avbilda barnets urinvägar och för att kartlägga bakomliggande orsak.

Hydronefros kan indelas i olika grader. Vi talar om AP-måttet, som är avståndet mellan njurbäckenets fram- och bakvägg, och som ger en uppfattning om *hydronefrosens* svårighetsgrad.

Vid ev. hinder för avflödet, är det angeläget att ta reda på nivån för detta, samt om tömningen är acceptabel trots "hindret" - alltså inte helt stopp.

Vi vill ofta även ta reda på om backflöde (reflux) är orsak till *hydronefrosen*.

(forts.)

Är hydronefros farligt?

Om det visar sig att ditt barn har *reflux*, kan hon eller han ha lättare för att få urinvägsinfektion/njurinfektion. En njurinfektion kan, i vissa fall, skada njuren. En mer uttalad hydronefros kan också medföra ökad infektionsrisk.

- Om man vet att barnet har haft *hydronefros* innan födelsen, ordineras i vissa fall en låg dos förebyggande antibiotika för att minska risken för urinvägsinfektion innan den efterföljande utredningen är helt klar. Den förebyggande medicineringsen skall inte avslutas förrän den läkare som ansvarar för njurutredningen bestämt så.

I de allra flesta fall är det inte fråga om någon risk för att njuren skall ta skada utan man kan, efter att ha gjort vissa basala undersökningar, bara följa förloppet med ultraljud eller kanske avsluta kontrollerna för att *hydronefrosen* har minskat.

Om urinflödet från njuren är kraftigt blockerat, kan det på sikt vara skadligt för njuren. I vissa fall finns en viss påverkan på njurvävnaden redan innan barnet föds.

Den läkare som är ansvarig för utredning av njurarna kommer att försöka ta reda på vilken den bakomliggande orsaken är, för att kunna lägga upp en plan för hur barnet skall följas vidare och om någon behandling behövs.

Ibland krävs speciella undersökningar för att kartlägga hur avflödet från njurarna ser ut.

Hur behandlar man hydronefros?

Om behandling är nödvändig eller inte, bestäms av flera faktorer, bl.a. grad av *hydronefros*, orsak, samt resultatet av de undersökningar som gjorts.

Den barnläkare som ansvarar för utredningen kommer att ha en individuell plan för ditt barn, baserad på generella riktlinjer. Här nedan ser du några av de tänkbara behandlingar som finns.

- En mild *hydronefros* behöver oftast ingen behandling. Den minskar i allmänhet spontant. Det kan, efter den primära utredningen, räcka med enstaka ultraljudsundersökningar för att bekräfta detta.
- Om ditt barn har reflux, kan det blir aktuellt med en daglig, låg dos antibiotika för att minska risken för njurinfektion.
- När *hydronefrosen* är mer uttalad, kan man behöva göra njurscintigrafi och/eller andra typer av njurröntgen, för att bl.a. kunna bedöma i vilken grad njurbäckenets tömning är försvårad. Vissa undersökningar behöver upprepas framöver. Om njurscintigrafien visar att njurbäckenet inte kan tömmas tillräckligt bra på urin, diskuterar vi handläggning med barnurolog som tar ställning till om man behöver göra någon kirurgisk åtgärd för att behandla tömningshindret.
- Läkaren diskuterar ofta även lägre grad av *hydronefros* med barnurologerna för att få deras synpunkter på handläggningen.

Vid återbesök på mottagningen kommer ni att få veta vilka resultat utredningen har lett fram till, vilka fortsatta kontroller som är lämpliga samt om någon speciell behandling föreslås för just ditt barn.

/M Englund, 160309, övers. och rev. med tillst. /efter R. S. Gillespie